

โกฐกะกลิ้ง: การนำไปใช้ประโยชน์ด้านโฮมีโอพาธี

มณฑกา ธีรชัยสกุล*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลว่า โกฐกะกลิ้ง หรือเมล็ดแห้งของของต้นแสลงใจ สมุนไพรไทย มีการนำไปใช้ประโยชน์ในทางยาแบบโฮมีโอพาธี ซึ่งในบทความได้ให้ข้อมูลถึงกระบวนการก่อนมาเป็นยาโฮมีโอพาธี ที่เรียกว่ากระบวนการพิสูจน์ยารายละเอียดข้อบ่งใช้ของโกฐกะกลิ้งในสารานุกรมยาโฮมีโอพาธีและกรณีศึกษาตัวอย่างในประเทศไทย จากรายละเอียดในบทความจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้นว่า โฮมีโอพาธีคืออะไร และตัวอย่างสมุนไพรไทยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ภายใต้หลักการของโฮมีโอพาธี

คำสำคัญ: โกฐกะกลิ้ง, โฮมีโอพาธี, การพิสูจน์ยา, สารานุกรมยาโฮมีโอพาธี

โกฐกะกลิ้งเป็นเมล็ดแห้งแก่ของต้นแสลงใจ มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Strychnos nux-vomica*. ในทางโฮมีโอพาธีเรียกยาที่เตรียมจากโกฐกะกลิ้งสั้น ๆ ว่า Nux vomica จัดเป็นตำรับยาติดตลาดที่ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ทางโฮมีโอพาธีสูงสุดตำรับหนึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.

Nux vomica ถูกจัดเป็นตำรับยาพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่ง และจัดเป็นตำรับยาหนึ่งที่เป็นหัวใจหลักของการแพทย์แบบโฮมีโอพาธี เป็นยาที่สามารถนำไปใช้ได้กับโรคทั้งในกลุ่มระบบทางเดินอาหาร, ระบบทางหายใจ, ระบบประสาท ฯลฯ และที่น่าสนใจไปกว่านั้น Nux vomica จัดเป็นยาล้างพิษชั้นเยี่ยมในทางโฮมีโอพาธีอีกด้วย.

ความรู้พื้นฐานทางพฤกษศาสตร์

ต้นแสลงใจเป็นต้นไม้ประจำถิ่นในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถูกนำมาใช้ในทางยาตั้งแต่โบราณกาลทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย มีการนำไปใช้ทั้งในแง่ยารักษาโรค เช่น ยาขมเจริญอาหาร, ยาบำรุงหัวใจ, และในแง่ยาพิษ เช่น

ใช้เป็นยาเบื่อหนู^๑.

ตำรายาไทยเรียกเมล็ดแก่แห้งของต้นแสลงใจว่า “โกฐกะกลิ้ง” มีรสขมเมาใช้บำรุงธาตุ ขับน้ำย่อย แก้ลมอัมพาต. ส่วนใบมีรสขมเบื่อเมา ใช้ตำพอกแก้แผลเน่าเปื่อย. รากมีรสเบื่อเมาขมร้อน ใช้แก้ท้องขึ้น อืดเฟ้อ.

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่าโกฐกะกลิ้งมีสารแอลคาลอยด์ สตริกนิน (strychnine) และบรูซิน (brucine) ซึ่งสารทั้งสองนี้

Strychnos nux-vomica L.

รูปที่ ๑ ภาพต้นแสลงใจและเมล็ด^๑

*กองการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ทำให้โกลฐะกะลิ่งมีความเป็นพิษสูง เพราะมีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง หากได้รับเกินขนาดจะเป็นอันตรายได้ โดยมีอาการพิษคือ กล้ามเนื้อกระตุก ชัก ชากรวไกรแข็ง และอาจตายได้ ถึงขนาดมีคำกล่าวที่ว่าอเล็กซานเดอร์ผู้ยิ่งใหญ่เสียชีวิตจากการดื่มไวน์ที่มีสารพิษสตริกนินอยู่^๒.

ก่อนจะเป็นยาทางโฮมิโอพาธี

ตามหลักการโฮมิโอพาธีกล่าวว่า การจะนำยาตัวใดตัวหนึ่งมาใช้รักษาผู้ป่วยได้ยากำรับนั้นต้องได้รับการพิสูจน์มาก่อน และที่สำคัญการพิสูจน์ดังกล่าวต้องทำการทดลองในคนปกติที่มีสุขภาพดีเท่านั้น. กระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่า "Drug proving" หรือ การพิสูจน์ยา ซึ่งถูกจัดเป็นหลักการสำคัญหลักการหนึ่งในทางโฮมิโอพาธี. ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าในยุคเริ่มแรกของศาสตร์นี้ ตำรับยาที่ถูกพัฒนาขึ้นมาและนำไปใช้ภายใต้รูปแบบโฮมิโอพาธีจึงเป็นพืชและสารที่เป็นพิษโดยส่วนใหญ่ เพราะดังที่เคยกล่าวไปแล้วว่า แนวคิดของการรักษาแบบ โฮมิโอพาธีคือการนำสารที่ก่อให้เกิดอาการหนึ่ง ๆ ในคนปกติมารักษาผู้ป่วยที่มีอาการเหมือนกัน (Like cures like or Similiar Similibus Curentur) นั่นเอง.

การพิสูจน์ฤทธิ์จากเมล็ดของต้นแสลงใจในทางโฮมิโอพาธีเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดยบิดาของการแพทย์รูปแบบนี้^๓ นายแพทย์แซมมวล คริสเตียน ฮาร์ทเนอแมนน์ (ค.ศ.๑๗๕๕ - ๑๘๔๓). แซมมวลทำการพิสูจน์ความเป็นยาของต้นแสลงใจโดยเตรียมจากเมล็ดที่ผ่านกระบวนการดังนี้^๔.

"นำเมล็ดแสลงใจมา ๑๐ เกรน^๕ บดให้ละเอียดโดยใช้โกร่งบดยา. จากนั้นนำผงละเอียดดังกล่าวไปหมักกับแอลกอฮอล์ ๑,๐๐๐ หยด ตั้งทิ้งไว้โดยไม่ต้องผ่านความร้อนเป็นเวลา ๑ สัปดาห์. จากสารตั้งต้นนี้ นำมา ๑ หยดผสมแอลกอฮอล์จนถึงอัตราส่วนในหลัก ๑๐ ล้านล้านเท่าโดยผ่านการผสมทั้งสิ้น ๒๙ ครั้ง (๒๙ หลอดแก้ว). ในแต่ละครั้งของการผสมเขย่าอย่างแรงในแนวตั้งมากกว่าพื้นดิน ๒ ครั้ง และผสมกับแอลกอฮอล์อย่างดี ๓ ใน ๔ ส่วนของหลอดแก้ว^๖ หรือตัวยาดียวกันนี้สามารถเตรียมให้ง่ายขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้ผงของยาละเอียดเท่ากันได้มากขึ้น โดยการนำผงเมล็ดแสลงใจมา ๑ เกรน เตรียมเหมือนกับผงยาแห่งอื่น ๆ กล่าวคือ ให้บดผสมผงเมล็ดแสลงใจกับผงน้ำตาลนม (แลคโตส) ๑๐๐ เกรน โดยบดผสม ๓ ครั้ง (ตามแนวทางการเตรียมยา

โฮมิโอพาธี) เท่านี้ก็จะทำให้ยาเพิ่มความแรงขึ้นไปถึงหลักล้านส่วน^๖.

นำผงยานี้มา ๑ เกรน ผสมกับแอลกอฮอล์ ๑๐๐ หยด. จากนั้นนำสารละลายนี้ผสมต่อขึ้นไปร่วมกับการเขย่าอย่างแรงไปทั้งสิ้นอีก ๒๖ ครั้ง (๒๖ หลอดแก้ว) โดยในแต่ละครั้งผสมกับแอลกอฮอล์อย่างดี ๓ ใน ๔ ของหลอดแก้ว ท้ายที่สุดก็จะได้ยาที่ความแรงหลัก ๑๐ ล้านล้านเท่าเช่นกัน.

จากนั้น นำเม็ดน้ำตาลเล็ก ๆ ๓๐๐ เม็ด ซึ่งเมื่อซังน้ำหนักแล้วจะมีค่าประมาณ ๑ เกรน มาทำให้เปียกชุ่มด้วยยาที่ความแรงสุดท้ายดังกล่าวข้างต้น. เม็ดน้ำตาล ๑ เม็ดนี้จึงนำไปใช้มีค่าเท่ากับ ๑ ขนาดใช้ของยา (Dose)".

จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น จึงได้เมล็ดแสลงใจในรูปยาโฮมิโอพาธี นำมาใช้เพื่อการพิสูจน์ให้ได้มาซึ่งภาพของยาหรืออีกนัยหนึ่งคือ อาการที่เกิดจากการชักนำของยาในคนที่มีสุขภาพดีนั่นเอง เพราะตามหลักการโฮมิโอพาธีแล้ว คนที่ป่วยไม่สามารถนำมาเป็นผู้พิสูจน์ยาได้ เพราะหากเขามีอาการเจ็บป่วยอยู่ก่อนแล้วจะทำให้ภาพอาการที่เกิดจากการชักนำของยาโฮมิโอพาธีไม่สามารถสรุปผลได้ เนื่องจากภาพที่ได้จะถูกบิดเบือนไปจากความเป็นจริงจากการไปผสมกับอาการโรคที่ผู้ป่วยรายนั้นเป็นอยู่ก่อนแล้ว. ยิ่งไปกว่านั้นการพิสูจน์ยาในทางโฮมิโอพาธีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้มีความหลากหลายมากที่สุด ครอบคลุมทุกเพศ ทุกสีผิว ทุกสัญชาติ สร้างเงื่อนไขให้น้อยที่สุด. ทั้งนี้เพื่อให้ผลที่ได้เป็นจริงบนเงื่อนไขตามธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าหลังจากการพิสูจน์แล้ว ภาพของยานั้น ๆ จะถูกนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างครอบคลุมและมีข้อจำกัดน้อยที่สุด.

ซึ่งข้อมูลหลังจากการพิสูจน์ก็มีการจัดลำดับความน่าเชื่อถือไว้อย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสูงหมายถึงอาการที่แสดงผลต่อผู้พิสูจน์มากกว่าร้อยละ ๘๐ (คือถ้านำยา

^๕ เป็นหน่วยของน้ำหนักที่ใช้ซึ่งยาแบบดั้งเดิมของประเทศอังกฤษ ๑ เกรน มีน้ำหนักเท่ากับ ๖๔.๗๙๘ มิลลิกรัม^๖

^๖ คือผสมในอัตราส่วนยา ๑ หยด ต่อ แอลกอฮอล์ ๓/๔ ส่วนของหลอดแก้วทั้งสิ้น ๒๙ ครั้ง

^๗ เท่ากับผสมน้ำตาลในอัตราส่วน ๑: ๑๐๐ ทั้งสิ้น ๓ ครั้ง กล่าวคือ นำผงเมล็ดแสลงใจ ๑ ส่วน ผสมผงน้ำตาล ๑๐๐ ส่วน นับเป็นครั้งที่ ๑. จากนั้นนำยาที่บดผสมเสร็จแล้วในครั้งที่ ๑ มา ๑ ส่วนบดผสมกับน้ำตาลอีก ๑๐๐ ส่วน นับเป็นครั้งที่ ๒. ณ สิ้นสุดการผสมครั้งที่ ๓ จึงได้ยาในอัตราส่วนเท่ากับ ๑ ใน ๑,๐๐๐,๐๐๐.

นี้ไปทดสอบในคนสุขภาพดี (ที่หลากหลายนี้) ๑๐๐ คน จะมีคนจำนวนอย่างน้อย ๘๐ คนที่แสดงอาการแบบนี้ เป็นต้น. ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการจัดลำดับความน่าเชื่อถือเพื่อการนำข้อมูลไปใช้ด้วย เช่น ตามหลักการของ ดร.เจมส์ ไทเลอร์ เคนท์ แบ่งความน่าเชื่อถือของข้อมูลยาโฮมีโอพาธีเป็น ๓ ระดับ^๖ กล่าวคือ

ระดับที่ ๑ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูงสุด หมายถึง ข้อมูลนี้ได้ผ่านการพิสูจน์แล้ว มีการนำไปพิสูจน์ซ้ำ และได้รับการยืนยันแล้วจากการนำไปใช้ในทางเวชปฏิบัติ.

ระดับที่ ๒ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือปานกลาง หมายถึง ข้อมูลนี้ได้ผ่านการพิสูจน์แล้ว มีการนำไปพิสูจน์ซ้ำ แต่อยู่ระหว่างรอการยืนยันจากการนำไปใช้ในทางเวชปฏิบัติ.

ระดับที่ ๓ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ หมายถึง ข้อมูลนี้ได้ผ่านการพิสูจน์แล้ว แต่ยังไม่มีการนำไปพิสูจน์ซ้ำและยังไม่ได้รับการยืนยันจากการนำไปใช้ในทางเวชปฏิบัติ.

ซึ่งจะมีการเรียงลำดับและสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจผ่านการใช้สัญลักษณ์ของตัวพิมพ์ กล่าวคือ ยาที่มีความน่าเชื่อถือระดับที่ ๑ ใช้ตัวพิมพ์เข้ม, ความน่าเชื่อถือระดับที่ ๒ ใช้ตัวพิมพ์เอน และ ความน่าเชื่อถือระดับที่ ๓ ใช้ตัวพิมพ์ธรรมดา ดังตัวอย่างเช่น^๖

MIND - Chapter

WELL, says he is, when very sick; Apis., Arn., ars., cinnb., hyos., kreos., merc., puls.

หมวด จิต

พูดว่าสบายดีทั้งที่ความจริงป่วยอย่างมาก; Apis., Arn., ars., cinnb., hyos., kreos., merc., puls

มียาที่จัดอยู่ระดับที่ ๑ อยู่ ๑ ชนิด คือ **Arn.** หรือ *Arnica montana*.

มียาที่จัดอยู่ระดับที่ ๒ อยู่ ๑ ชนิด คือ *Apis.* หรือ *Apis melifica* คือ พิษจากผึ้ง.

มียาที่จัดอยู่ระดับที่ ๓ อยู่ ๖ ชนิด คือ *ars., cinnb., hyos., kreos., merc., puls.*

คำถามที่มักจะมีคนถามสำหรับคนทั่วไปคือ การพิสูจน์ยาดังกล่าวจะเป็นผลเสียต่อผู้พิสูจน์หรือไม่ เนื่องจากเป็นการให้คนที่มีความสุขดีกินยาโฮมีโอพาธีเพื่อชักนำให้เกิดความไม่สบายต่าง ๆ. คำตอบที่น่าสนนหาคือ ไม่เลย นอกจากจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแล้วยังเป็นการทำให้ผู้พิสูจน์นั้นแข็งแรงยิ่งขึ้นใน

ระยะยาวอีกด้วย ทั้งนี้ขออธิบายเหตุผลสั้น ๆ ว่า ก็เป็นหลัก การเดียวกันกับการให้วัคซีนนั่นเอง. ยิ่งไปกว่านั้นการพิสูจน์ยาในทางโฮมีโอพาธีเป็นการพิสูจน์เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้สึก และการรับรู้ต่อความเจ็บป่วยนั้น ๆ อย่างรอบด้านเท่านั้น ไม่ใช่พิสูจน์จนกระทั่งเกิดความเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพ. ความเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพในรายละเอียดของภพยา ได้มาจากความรู้ทางพิษวิทยาซึ่งหมายรวมถึงข้อมูลที่ได้มาจากการปรากฏการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงในอดีตและข้อมูลที่ได้มาจากการพิสูจน์ในห้องทดลองทางพิษวิทยา.

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลทางยาหรือภาพของยาตามหลักการโฮมีโอพาธีนั้น นอกจากจะได้มาจากการพิสูจน์กับคนที่มีความสุขปกติโดยตรงแล้ว ข้อมูลหลักอีก ๒ ส่วนมาจากข้อมูลพิษวิทยาของยา (สมุนไพร) นั้น ๆ รวมไปถึงประสบการณ์ ในอดีตของบรรพบุรุษ ซึ่งฮาร์ทเนอมานน์กล่าวไว้ว่าข้อมูลจากอดีตเหล่านี้จะเป็นเครื่องยืนยันที่ชัดเจนว่ากระบวนการพิสูจน์ของเราเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง.

กระบวนการพิสูจน์ยา^๗ทางโฮมีโอพาธี นอกจากต้องทำบนพื้นฐานของความหลากหลาย (กล่าวคือคนหลายกลุ่มหลายประเภท ยิ่งหลากหลายเท่าไรยิ่งดี) ด้วยความระมัดระวัง (กล่าวคือผู้พิสูจน์ต้องมีจิตใจที่แน่วแน่ต่อการสังเกตสิ่งที่เปลี่ยนแปลง จดบันทึกโดยละเอียด, อีกทั้งต้องระมัดระวังเรื่องของอาหาร งดเครื่องดื่มกระตุ้นทุกชนิด อาหารก็ไม่ควรมีอะไรแปลกปลอมไปจากปกติ, งดการออกกำลังกายและทางจิต) และยังมีผู้ทดลองเป็นจำนวนมากได้จะยิ่งดี (ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันผลและเพื่อให้ได้ภาพของยาที่สมบูรณ์) และเพื่อยืนยันผลสรุปของฤทธิ์ยา ผู้พิสูจน์จำเป็นต้องพิสูจน์ยาอีกครั้งในตอนท้ายด้วยการให้ความแรง (ตามหลักการโฮมีโอพาธี) ที่สูงขึ้น ฮาร์ทเนอมานน์ยังกล่าวอีกว่า ผู้พิสูจน์ที่เป็นอุดมคติที่สุดคือ ผู้ที่มีความละเอียดอ่อน ไวต่อความเปลี่ยนแปลง และถูกกระตุ้นได้ง่าย, สามารถสื่อสารหรือจดบันทึกได้อย่างแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากแพทย์ผู้ให้การรักษาเป็นผู้พิสูจน์ยาด้วยตนเองก็จะยิ่งเป็นการดี เพราะจะเป็นการพิสูจน์ความจริงที่ชัดเจนที่สุดและทำให้เขาปราศจากซึ่งความคลางแคลงใจที่มีอยู่ได้ทั้งหมด.

ประโยชน์ทางโฮมีโอพาธี

โกลูกะกลิ้งในสารานุกรมยาโฮมีโอพาธีจัดเป็นตำรับยาที่

เก่าแก่ที่สุดตำรับหนึ่ง ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าผู้ที่ทำการพิสูจน์ยาตำรับนี้คือ นายแพทย์แซมมวล คริสเตียน ฮาร์ทเนอแมนน์ (ค.ศ. ๑๗๕๕ - ๑๘๔๓). ดังนั้นโกฐกษะกัณฐ์จึงเป็นตำรับยาที่ถูกบรรจุไว้ในสารานุกรมยาโฮมีโอพาธิ์ตั้งแต่ฉบับแรกคือ ค.ศ. ๑๘๑๑ จนถึงสารานุกรมยาโฮมีโอพาธิ์ในยุคปัจจุบัน รวมเวลาที่ได้รับการพิสูจน์และนำไปใช้ในทางโฮมีโอพาธิ์ ยาตำรับนี้จึงมีอายุมากกว่า ๑๕๐ ปี.

สารานุกรมยาโฮมีโอพาธิ์ กล่าวว่า โกฐกษะกัณฐ์เป็นตำรับยาที่มีฤทธิ์มากมายหลายด้าน (polychrests) เหมาะแก่การนำไปประยุกต์ใช้เบื้องต้นกับคนที่ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองเร่งด่วน ใช้ชีวิตทันสมัย กล่าวคือ ชีวิตมีแต่ความรีบเร่ง ต้องเคร่งเครียดอยู่กับการงาน หรือการเรียนตลอดเวลา ทำให้โดยส่วนมากมักต้องใช้ชีวิตอยู่ในห้องสี่เหลี่ยม และเนื่องจากชีวิตที่เคร่งเครียดตลอดเวลาเช่นนี้เอง คนกลุ่มนี้จึงมีความนิยมในการบริโภคอาหารที่มีฤทธิ์กระตุ้น ต้มเครื่องต้มกระตุ้นทั้งหลาย รวมทั้งกาแฟและของหวาน ซึ่งหลายครั้งจะพบว่าคนที่เหมาะแก่การได้รับยาโกฐกษะกัณฐ์แบบโฮมีโอพาธิ์มักจะติดกาแฟ และกินกาแฟมากเกินไปขนาดกว่าคนทั่ว ๆ ไป รวมไปถึงอาจติดการสูบบุหรี่ด้วย. ทั้งนี้เป็นเพราะของกระตุ้นเหล่านี้มีผลทำให้คนกลุ่มนี้มีความเครียดได้นั่นเอง.

นอกจากนี้ คนกลุ่มนี้เมื่อตกค่ำหรือมีเวลาพัก จึงมักจำเป็นต้องระบายความเครียดของชีวิตและการงานด้วยการไปเที่ยว กินอาหารค่ำมื้อใหญ่ และดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อเข้าขึ้นมา คนกลุ่มนี้ก็มักประสบกับอาหารไม่ย่อย ท้องอืด อากาศมีน้ชื้นระที่เรารู้จักกัน ๆ ว่า แสงค์เหล่า* รวมไปถึงอาการหงุดหงิดที่มักจะตามมาอีกด้วย. ดังนั้นอาการปวด-มีน-หนักศีรษะ อาหารไม่ย่อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นอาการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเฉพาะ (Time modality) คือ ตั้งแต่ตี ๓ จนถึง ๖ โมงเช้าโดยประมาณ จึงเหมาะอย่างยิ่งที่จะนำโกฐกษะกัณฐ์รูปแบบโฮมีโอพาธิ์ไปประยุกต์ใช้.

จากชีวิตที่อยู่กับการงานและการเรียนอย่างเคร่งเครียดเป็นหลัก จึงทำให้คนกลุ่มนี้มีความจริงจังกับชีวิตอย่างมาก จึงมักมีอารมณ์ที่ไม่ค่อยดี หงุดหงิดและโกรธง่าย, เป็นคนชอบทำ

อะไรคล่องแคล่ว รวดเร็ว ถึงขนาดลุกลี้ลุกลอนในบางครั้ง, ทำการงานใดแล้วต้องประสบความสำเร็จอย่างใจคิด ค่อนข้างชอบความสมบูรณ์แบบ, และเพราะลักษณะที่อยากประสบความสำเร็จนี้เอง ทำให้คนกลุ่มนี้ค่อนข้างใส่ใจกับรายละเอียดในชีวิต ชอบมองหาความผิดจากผู้อื่น มีความไวต่อสิ่งร้ายภายนอกมาก เช่น เสียง แสง และเป็นคนช่างคิดพอสมควร.

เมื่อใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียดและจริงจังมากเกินไป จึงเกิดเป็นความเคียดขื่นของชีวิตที่ไม่ชอบเดินทางออกนอกพื้นที่ที่คุ้นเคย, ชอบใช้ชีวิตกับการงานและการเรียนเป็นหลักมากกว่า และอาจเป็นเพราะไม่ค่อยชอบออกไปไหน จึงทำให้เขามีความไวต่อความเย็นมากกว่าปกติ กล่าวคือเป็นคนที่ไม่ทนหนาวไม่ค่อยได้ กลับทนร้อนได้ดีกว่า.

ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า หากคนกลุ่มนี้ใช้ชีวิตประจำวันอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ การขาดความสมดุลระหว่างกาย และจิตก็จะมีแนวโน้มไปไกลออกไปจากกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ขาดความสงบ. ในชีวิต ช่วงเริ่มต้น ความไม่สมดุลจะเริ่มจากการขาดการประสานงานกันอย่างกลมกลืนของการบีบตัวทั้งกล้ามเนื้อลาย และกล้ามเนื้อเรียบในร่างกาย ไม่ว่าจะปวดหัว ปวดท้อง ปวดแขน ปวดขา ปวดกระดูก ท้องเสีย ฯลฯ ซึ่งหากยังอดทนสะสมการใช้ชีวิตดังข้างต้นไปเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดชีวิตก็อาจจะไปจบอยู่ที่ภาวะโรคร้าย ๆ อีกหลายประการ ซึ่งอาจเกินความสามารถและขอบเขตที่ยาตัวนี้จะจัดการได้.

กรณีศึกษา ๑ กรณี

ชายไทย อายุ ๓๑ ปี รูปร่างสูงโปร่ง ผิวค่อนข้างขาว
มีอาการ

๑. ปวดท้องคล้ายเป็นโรคกระเพาะ คือ ปวดแสบร้อนในบางครั้ง (ไม่ทุกมื้ออาหาร) ปวดไม่ขึ้นกับว่าหิวหรืออิ่ม เกิดได้ทั้งเวลาหิวและเวลาอิ่ม.

๒. มีอาการท้องเสียร่วมในบางครั้ง.

๓. เป็นเรื้อรังมากกว่า ๒ สัปดาห์แล้ว.

๔. กลางคืนนอนหลับไม่ได้.

ผู้ป่วยให้ประวัติว่าอดีตก็เคยเป็นบ้าง แต่เมื่อถ่ายท้องแล้วอาการปวดท้องก็จะหายไป และจะกลับมารู้สึกสบายดีเช่นเดิม. เคยมีประวัติปวดท้องรุนแรง ๑ ครั้งเมื่อ ๕ ปีที่แล้ว ซึ่งผู้ป่วยบรรเทาอาการโดยกินยาแผนปัจจุบันเป็นช่วง ๆ เมื่อรู้สึกไม่สบาย แต่ครั้งนี้เป็นนานกว่าที่เคย ท้องเสียแล้วอาการ

* หากผู้อ่านค้นคว้าเพิ่มเติมเองจะพบว่า หนังสือสารานุกรมยาโฮมีโอพาธิ์ (Homeopathic Materia Medica) ที่แสดงข้อมูลยาออกมาในเชิงเปรียบเทียบกับบุคลิกภาพ (Constitutional) ส่วนใหญ่มักเปรียบเทียบกับ Nux vomica ว่าเป็นภาพผู้ชายช่างเครียดที่คลั่งไคล้การทำงานชอบบุหรี่และแอลกอฮอล์.

ก็ไม่หายไป จึงรู้สึกว้าอาญและทรมานเล็กน้อย.

จากการสังเกตและซักถาม

พบว่าผู้ป่วยมีความเครียดสูงและทำงานหนักเกินกว่า ๑๐ ชั่วโมงต่อวันมากกว่าเดือนแล้ว, ภาระงานรับผิดชอบค่อนข้างสูง เป็นงานที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลา. ผู้ป่วยติดกาแฟ และมีความทนต่ออากาศเย็นได้น้อยกว่าอากาศร้อน.

ผู้ป่วยจึงได้รับ

๑. โกลูเกะกลิ้งในรูปแบบยาน้ำโฮมีโอพาธิ์ ความแรงขนาด LM*^m จำนวน ๑๖ ครั้ง.

๒. ให้กินติดต่อกันจนกว่ายาจะหมด.

ก. โดย กระแทกขวดยาก่อนกิน ๑๐ ครั้ง เทยน้ำ ๑ dose ใส่ในแก้วที่มีน้ำ ๑๐๐ มิลลิลิตร ใช้ช้อนคนหลาย ๆ ครั้ง ตักยาออกมาประมาณ ๑ ช้อนโต๊ะ แล้วอมในปากนานครึ่งนาที จึงกลืน.

ข. ๒ วันแรก ให้กินวันละ ๒ ครั้ง ตอนเช้า และตอนเย็น

ค. จากนั้นให้กินวันละ ๑ ครั้ง ตอนเช้าติดต่อกันจนยาหมด.

การติดตามผล

หลังจากกินยาไปวันแรก ผู้ป่วยไม่มีอาการปวดท้อง ท้องเสียอีกเลย. อีกทั้งในวันที่ ๒ ผู้ป่วยรายงานว่า อาการปวดมึน และหนักหัวที่เคยเกิดขึ้นเป็นประจำในเวลาตอนเย็นของการทำงาน (ซึ่งตอนแรกผู้ป่วยไม่ได้เล่าให้ฟัง) หายไป. กล่าวคือ ผู้ป่วยสามารถทำงานจนถึงเวลาหัวค่ำ งานสำเร็จได้โดยยังรู้สึกว้าอาญและเบ้าเป็นปรกติอยู่.

สรุปและวิจารณ์ในมุมมองโฮมีโอพาธิ์

จากรายละเอียดผู้ป่วยดังกล่าว สาเหตุหลักของปัญหา ความเจ็บป่วยมาจากความเครียดและความกดดันจากงานใน

ชีวิตประจำวันตามปรกติของคนเมือง แต่เนื่องจากผู้ป่วยมีสภาวะกดดันทางจิตติดต่อกันนานกว่าปรกติ ทำให้สภาพร่างกายและจิตใจไม่สามารถทนต่อแรงกดดันนั้นได้ จึงแสดงออกมาเป็นความเจ็บป่วยดังกล่าว หรือภาษาชาวบ้านคือ เครียดลงกระเพาะ. ในกรณีนี้การรักษาจึงไม่มีความซับซ้อนและไม่จำเป็นต้องรักษาเป็นระยะเวลานาน.

เอกสารอ้างอิง

๑. สุทธิ สุธิตศรี, มณฑกา วีระชัยสกุล. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมุนไพรไทยภายใต้รูปแบบยาโฮมีโอพาธิ์. เอกสารจัดสำเนา.นนทบุรี: กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก; ๒๕๔๗, ๖๑๓ หน้า.
๒. Alternative Medicine Encyclopedia. Nux Vomica. (Online site dictionary). [cited 2007 Jun 19]; Available from: <http://www.answer.com/topic/nux-vomica.htm>
๓. Morrell P. Hahnemann's First Provings. (Serial online). [cited 2007 Jun 19]; Available from: <http://www.homeoint.org/morrell/articles/firstprovings.htm>
๔. Samuel Hahnemann. Materia Medica Pura I & II, translated from the latest German Editions by R.E. Dudgeon. Reprinted Edition. New Delhi: B. Jain Publishers (P) Ltd.; 2006, 1,427 pages.
๕. Russ Rowlett and the University of North Carolina. How Many? A Dictionary of Units of Measurement. (Online Dictionary). [cited 2007 Nov 19]; Available from: <http://www.unc.edu/~rowlett/units/index.html>
๖. Kent JT. Repertory of the Homoeopathic Materia Medica. Reprinted Edition. New Delhi: B.Jain Publishers (P) Ltd.; 2006, 1,524 pages.
๗. Samuel Hahnemann. Organon of Medicine. 5th & 6th Ed., translated from the fifth edition with an Appendix by R.E. Dudgeon, with Addition and Alterations as per sixth edition translated by William Boericke. Reprinted Edition. New Delhi: B.Jain Publishers (P) Ltd.; 2001, 340 pages.
๘. Boericke W. New Manual of Homoeopathic Materia Medica & Repertory [with relationship of remedies] Augmented Edition based on 9th Edition. Reprinted Edition. New Delhi: B.Jain Publishers (P) Ltd.; 2002, 1,170 pages.

*หรือที่เรียกว่าเป็นความแรงระดับ 50-Millesimal Scale เป็นความแรงที่เตรียมในสัดส่วนที่แตกต่างจากสัดส่วนปรกติ (คือความแรงในอัตราส่วนสิบและอัตราส่วนร้อย) เป็นรูปแบบที่ฮาห์เนอมาแนวิตค้นขึ้นในช่วงระยะสุดท้ายของชีวิต ขณะที่อยู่อาศัยอยู่ที่ เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส ผู้สนใจศึกษาโปรดค้นคว้าเพิ่มเติม.

Abstract

Strychnos Nux vomica: Its Utilization in Homoeopathic Views

Monthaka Teerachaisakul

Division of Alternative Medicine, Department for the Development of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health

The purpose of this review was to provide information on the utilization of *Strychnos Nux vomica* in Homoeopathic practice. This review described the process involved in obtaining a Homoeopathic remedy called Drug proving, *Strychnos Nux vomica* in the Homoeopathic Materia Medica and a case study in Thailand. Based on this information, readers are expected to understand more clearly about Homoeopathy and the example of some Thai herbs that could be used in Homoeopathy.

Key word: *Strychnos Nux vomica*, homoeopathy, drug proving, Homoeopathic Materia Medica